

Lukmonova Salomat Gafurovna

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi

TA'LIM JARAYONIDA RAQAMLI TA'LIM RESURLARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Annotatsiya: Raqamli ta'lim resurslari zamonaviy ta'limda muhim o'rin tutadi, ta'lim jarayonini takomillashtirish uchun keng qamrovli materiallar va vositalardan foydalanish imkonini beradi. Ular darslarning interaktivligini oshiradi, ta'limni individuallashtiradi va o'quvchilarda raqamli savodxonlikni rivojlantiradi. Bundan tashqari, ushbu resurslar o'qituvchilarga ta'lim jarayonini samarali boshqarishda hamda o'yinlar orqali o'rgatish va hamkorlikda o'qitish singari zamonaviy o'qitish uslublarini yaratishda ko'maklashadi. Kalit so'zlar: raqamli ta'lim resurslari, darslarning interaktivligi, ta'limni individuallashtirish, raqamli savodxonlik, zamonaviy o'qitish usullari, ta'lim jarayonini boshqarish.

Tayanch iboralar: Raqamli ta'lim resurslari, darslarning interaktivligi, o'qitishni individuallashtirish, raqamli savodxonlik, zamonaviy o'qitish metodikasi, ta'lim jarayonini boshqarish.

Zamonaviy ta'limda raqamli ta'lim resurslari asosiy rol o'ynaydi, ta'lim jarayonini yaxshilash uchun turli xil materiallar va vositalardan foydalanishni ta'minlaydi. Ulardan foydalanish interaktiv ta'lim, o'quvchilarga yondashuvni individuallashtirish va raqamli savodxonlikni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Ushbu resurslar o'yin orqali o'qitish va hamkorlikda o'qitish kabi zamonaviy o'qitish metodikasini yaratishga imkon beradi, bu esa o'qitish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, raqamli ta'lim resurslari o'qituvchilarga ta'lim jarayonini samarali boshqarish va rag'batlantiruvchi ta'lim muhitini yaratishga yordam beradi. Ushbu ishda ta'lim jarayonida raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlari va ularning ta'lim sifati va o'quvchilarning rivojlanishiga ta'sirini ko'rib chiqamiz. Ta'lim jarayonida raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirish va boshlang'ich sinf o'qituvchilarining axborot kompetentligini rivojlantirish uchun ko'plab imkoniyatlarni taqdim etadi. Ba'zi asosiy imkoniyatlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Interfaol darslar: Raqamli ta'lim resurslari video, audio, grafik va interaktiv topshiriqlar kabi multimedia elementlaridan foydalangan holda interaktiv darslar yaratish imkonini beradi. Bu ta'limni o'quvchilar uchun yanada jozibali va samarali qiladi.

Raqamli ta'lim resurslari yordamida yaratiladigan interfaol darslar video, audio, grafik va interaktiv topshiriqlar kabi multimedia elementlari orqali ta'lim jarayonini boyitadi. Ta'limning bu shakli o'quvchilar uchun yanada jozibali va samarali bo'ladi, chunki u ularga o'quv materialini bilan yanada chuqurroq darajada o'zaro ta'sir qilish imkonini beradi. Bunday darslar o'quvchilarning faol ishtirok etishiga, tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga va olingan bilimlarni amaliyotda qo'llashga yordam beradi. Bundan tashqari, interaktiv topshiriqlar har bir o'quvchining individual ehtiyojlari va bilim darajasiga moslashtirilishi mumkin, bu esa o'quv jarayonini yanada shaxsiylashtirilgan va samarali qiladi.

O'qitishni individuallashtirish: Raqamli resurslar yordamida o'qituvchilar o'quvchilarga ularning bilim darajasi va ehtiyojlariga muvofiq moslashtirilgan materiallar va topshiriqlardan foydalanish imkoniyatini berish orqali o'qitishni individuallashtirishlari mumkin.

Raqamli resurslar orqali o'qitishni individuallashtirish o'qituvchilarga o'quv jarayonini har bir o'quvchining o'ziga xos ehtiyojlari va bilim darajasiga moslashtirish imkonini beradi. Bunga o'quvchilarning individual ehtiyojlari va qobiliyatlariga mos keladigan shaxsiylashtirilgan materiallar va topshiriqlarni taqdim etish orqali erishiladi. Bunday yondashuv har bir o'quvchining o'zi uchun eng muhim va qiziqarli bo'lgan ta'limning o'ziga xos jihatlariga e'tibor qaratgan holda o'z sur'atida rivojlanishiga imkon beradi. Bundan tashqari, individuallashtirilgan ta'lim o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishga va ta'lim natijalarini yaxshilashga yordam beradi, chunki har bir o'quvchi o'zini muhim his qiladi va uning sa'y-harakatlari aniq maqsadlarga erishishga qaratilganligini tushunadi.

Keng turdagi materiallardan foydalanish imkoniyati: Onlayn kurslar, elektron darsliklar, ta'lim ilovalari va boshqa raqamli resurslar turli mavzu va fanlarga oid juda ko'p miqdordagi ta'lim materiallaridan foydalanish imkoniyatini beradi.

Onlayn kurslar, elektron darsliklar, ta'lim ilovalari va boshqa raqamli resurslar tufayli turli xil o'quv materiallaridan foydalanish imkoniyati paydo bo'lmoqda. Ushbu vositalar turli mavzu va predmetlarga oid keng materiallar kutubxonasiga kirish imkonini beradi. O'quvchilar mavjud onlayn resurslar yordamida yangi tushunchalarni o'rganishlari, bilimlarini kengaytirishi va o'zlarini qiziqtirgan sohalarga chuqurroq kirib borishlari mumkin. Bu o'quvchilarga o'quv maqsadlari va o'qitish uslubiga eng mos keladigan materiallarni va o'qitish usullarini tanlash imkonini berib, ta'limni yanada moslashuvchan va qulay qiladi. Ta'lim resurslaridan bunday keng foydalanish o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga yordam beradi va ularning ta'lim jarayonidagi faol ishtirokini qo'llab-quvvatlaydi.

Zamonaviy o'qitish usullari: Raqamli ta'lim resurslari o'yinlar orqali o'qitish (gamification), real vaqt rejimida qayta aloqa, hamkorlikda o'qitish va boshqalar kabi zamonaviy o'qitish usullarini qo'llab-quvvatlaydi.

Raqamli ta'lim resurslari zamonaviy o'qitish usullarini faol qo'llab-quvvatlaydi, yanada samarali va qiziqarli o'quv jarayoniga hissa qo'shadi. Ularga o'yinlar orqali o'qitish (gamification), real vaqt rejimida qayta aloqa, hamkorlikda o'qitish va boshqalar kiradi.

O'yinlar orqali o'qitish (gamification) o'quvchilarning motivatsiyasini rag'batlantirish va o'quv jarayoniga jalb qilishni oshirish uchun o'yin elementlari va mexanikasidan foydalanadi. Bu o'quvchilarga zavq bilan o'qish, muammolarni hal qilish, hamkorlik va strategik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi.

Real vaqt rejimida teskari aloqa o'qituvchilarga o'quvchilarning rivojlanishini darhol baholash va ularning ehtiyojlari hamda qobiliyatlariga mos ravishda o'quv jarayonini moslash imkonini beradi. Bu materialni yanada samarali o'zlashtirishga va ta'lim natijalarini yaxshilashga xizmat qiladi.

Hamkorlikdagi ta'lim o'quvchilarga guruhlarda ishlash, fikr almashish, muammolarni birgalikda hal qilish va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Ushbu yondashuv jamoaviy aqlni rivojlantirish va o'quvchilarni real dunyodagi hamkorlikka tayyorlashga yordam beradi.

Shunday qilib, raqamli ta'lim resurslari nafaqat bilim olish imkoniyatini kengaytiradi, balki zamonaviy o'qitish usullarini qo'llab-quvvatlaydi, o'quvchilarning ko'nikmalari majmuasini rivojlantirishga va ta'lim sifatini oshirishga ko'maklashadi.

Raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirish: Raqamli resurslardan foydalanish o'quvchi va o'qituvchilarda raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishga, jumladan, onlayn muhitda ma'lumotlar bilan samarali va xavfsiz ishlash, ma'lumotlarni tahlil qilish va raqamli vositalardan foydalanish qobiliyatini shakllantirishga yordam beradi.

Ta'limda raqamli resurslardan foydalanish o'quvchilarda ham, o'qituvchilarda ham raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'maklashadi. Bu onlayn muhitda ma'lumotlar bilan samarali va xavfsiz ishlash, ma'lumotlarni tahlil qilish va raqamli vositalardan foydalanish qobiliyatini o'z ichiga oladi.

O'quvchilarda raqamli resurslardan foydalanish internetdagi ma'lumotlarning ishonchliligi va sifatini baholay olish, ijtimoiy tarmoqlar va media-resurslardan ongli ravishda foydalanish hamda kiberxavfsizlik va ma'lumotlarni himoyalash asoslarini o'zlashtirish kabi raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishni rag'batlantiradi.

O'qituvchilar, o'z navbatida, zamonaviy raqamli vosita va usullarni egallab, o'z o'quvchilarida raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishga hissa qo'shadilar. Ular raqamli resurslardan interaktiv darslarni yaratish, vebinar va onlayn kurslarni o'tkazish, shuningdek, raqamli ta'lim texnologiyalari bo'yicha kasbiy malakalarini oshirish uchun foydalanishlari mumkin.

Shunday qilib, raqamli ta'lim resurslari zamonaviy ta'lim muhitining ajralmas qismi bo'lgan raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu o'quvchi va o'qituvchilarni raqamli davrda muvaffaqiyatli moslashishga va samarali faoliyat yuritishga tayyorlaydi.

Global ta'lim: Onlayn resurslar jahon ta'lim amaliyoti, mutaxassislari va tadqiqotlariga kirishni osonlashtiradi, bu esa ta'lim ufqlarini kengaytiradi va o'quvchilarga turli madaniyatlar va mamlakatlardan bilim va tajriba olish imkonini beradi.

Jahon ta'lim amaliyoti, mutaxassislari va tadqiqotlariga kirishni osonlashtiradigan onlayn resurslar tufayli global ta'lim yanada qulaylashmoqda. Bu ta'lim ufqlarini kengaytiradi, o'quvchilarga turli madaniyatlar va mamlakatlardan bilim va tajriba olish imkonini beradi. Onlayn resurslar, shuningdek, dunyoning turli burchaklaridan kelgan o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida madaniyatlararo tushunish va bilim almashinuvini rivojlantirishga yordam beradi.

Ta'lim jarayonini boshqarish: Raqamli platformalar o'qituvchilarga ta'lim jarayonini samarali boshqarish, jumladan, jadvalni tashkil etish, baholarni qo'yish, o'quvchilarning rivojlanishini kuzatish va ular bilan qayta aloqa o'rnatish imkonini beradi.

Raqamli platformalar tufayli ta'lim jarayonini boshqarish yanada samaraliroq bo'lmoqda. O'qituvchilar dars jadvalini osongina tashkil etishlari, baho qo'yishlari, o'quvchilarning taraqqiyotini kuzatib borishlari va ular bilan qayta aloqada bo'lishlari mumkin. Bu ta'limni individuallashtirishga, materiallarni har bir o'quvchining ehtiyojlariga moslashtirishga va umuman ta'lim sifatini oshirishga yordam beradi. Bunday raqamli vositalar, shuningdek, bir qator jarayonlarni avtomatlashtirishga ko'maklashadi, bu esa o'qituvchining o'quvchilar bilan yanada sifatli o'zaro aloqa o'rnatish va ularning o'quv ko'nikmalarini rivojlantirish uchun vaqtini bo'shatadi.

Raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish innovatsion ta'lim, ta'lim tajribasini boyitish va boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy ta'lim chaqiriqlariga tayyorlash uchun yangi imkoniyatlar ochadi.

Xulosa o'rnida zamonaviy ta'lim muhitida raqamli ta'lim resurslarining ahamiyatini ta'kidlash lozim. Ular ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish, o'qitish sifatini yaxshilash va o'quvchilar va o'qituvchilar malakasini rivojlantirishda asosiy rol o'ynaydi. Onlayn resurslar turli manbalar, madaniyatlar va mamlakatlardan bilim va tajriba olish imkonini berib, chegaralar orqali o'qitishni osonlashtiradi.

Raqamli ta'lim resurslarining muhim funksiyalaridan biri bu o'yinlar orqali o'qitish, ta'limni individuallashtirish va interfaol darslar kabi zamonaviy o'qitish usullarini qo'llab-quvvatlashdir. Bu ta'limni yanada jozibali, samarali va har bir o'quvchining ehtiyojlariga moslashuvchan qiladi.

Shuningdek, ta'kidlash joizki, raqamli platformalar ta'lim jarayonini boshqarishni osonlashtiradi, uni yanada tartibli, shaffof va samarali qiladi. O'qituvchilar o'quvchilarning rivojlanishini osongina nazorat qila oladilar, fikr-mulohazalar va individual qo'llab-quvvatlashni ta'minlaydilar.

Umuman olganda, raqamli ta'lim resurslarini rivojlantirish ta'lim uchun yangi ufqlarni ochadi, raqamli savodxonlik ko'nikmalarini va global ta'lim muhitini rivojlantirishga yordam beradi, bu esa zamonaviy ta'lim amaliyotida muhim qadamdir.

Adabiyotlar:

1. Sadiku, M. N., Omotoso, A., & Musa, S. M. (2019). Digital pedagogy. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 3(2), 881-882.
2. Бакланова, Г. А. (2011). Особенности формирования готовности будущего учителя начальных классов к использованию цифровых образовательных ресурсов. *Вестник Алтайской государственной педагогической академии*, (9), 53-58.
3. Старокожева, Е. И. Использование цифровых образовательных ресурсов как средство формирования профессиональных компетенций при обучении методике преподавания математики.
4. Романова, А. Г. (2012). ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕСУРСОВ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА (ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ). *Современные тенденции языкового образования: Материалы Всероссийской*, 61.
5. Jo'rayev, N. (2023). TA'LIM JARAYONLARI RAQAMLI TRANSFORMATSIYASINING MOXIYATI VA AXAMIYATI. *Engineering problems and innovations*.
6. Gafurovna, L. S. (2023). Mechanism for the Use of Digital Educational Resources by Future Primary School Teachers. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 123-128.
7. Salomat, L. (2024). Formation of competence in the use of digital educational resources in the effective organization of educational activities in future elementary school teachers . *МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*, 2(2), 391-397.